

Anvisningar rekvisition av statsbidrag för kostnader inom Äldreomsorgslyftet 2023

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag (S2020/05025, S2021/00338 och S2021/08234) att betala ut statsbidrag till kommuner som ersättning för lönekostnader för att anställda ska kunna utbilda sig till vårdbiträde eller undersköterska på arbetstid, eller fortbilda sig genom andra kompetenshöjande utbildningar inom vård och omsorg om äldre. Även första linjens chefer inom vård och omsorg om äldre får möjlighet att utbilda sig på arbetstid för att stärka förutsättningarna för verksamheterna att tillhandahålla god ledning, planering, styrning och systematisk implementering av ny kunskap. För chefer gäller att utbildningen ska vara på högskolenivå.

Äldreomsorgslyftet syftar till att stärka kompetensen inom kommunalt finansierad vård och omsorg genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att genomgå utbildning på betald arbetstid. Statsbidraget ska finansiera lönekostnaden för den tid som den anställde är frånvarande på grund av studier.

Äldreomsorgslyftet finansieras delvis med EU-medel

Socialstyrelsen ska uppfylla de krav som anges i uppdraget att delta i genomförandet av Sveriges återhämtningsplan (2021/06742) och som påverkar villkor för Äldreomsorgslyftet. Återhämtningsplanen är kopplad till NextGenerationEU och mer specifikt faciliteten för återhämtning (RRF) – ett initiativ från EU-kommissionen att motverka de negativa ekonomiska konsekvenserna av Covid 19. För att utkräva medel från faciliteten behöver EU:s medlemsländer lämna in handlingsplaner som, efter godkännande, sedan ska följas upp (retroaktivt) och granskas enligt tillhörande förordningar, i detta fall RRF-förordningen¹.

Socialstyrelsens villkor för statsbidraget anges så att kraven i RRF-förordningen uppfylls av kommunerna, såsom bl.a. information om slutmottagare. Socialstyrelsen ska även se till att kommunerna blir informerade om att de måste delge efterfrågade uppgifter kring reformen (statsbidraget) på begäran av EU:s kontrollorgan. Övriga villkor för Äldreomsorgslyftet följer av regeringsbeslut S2020/05025, S2021/00338 och S2021/08234.

Vad innebär detta för kommunerna?

Att Äldreomsorgslyftet delfinansieras med EU-medel innebär att kommunerna behöver rapportera in uppgifter till Socialstyrelsen om både det pågående bidragsåret och tidigare bidragsår. En separat redovisning kopplad till Sveriges Återhämtningsplan kommer att ske. Kommunerna behöver inrapportera

- personalkostnaderna för studerande inom ramen för Äldreomsorgslyftet. Det ska, på förfrågan, gå att följa hur medlen har använts. Kommunen måste därför ha en särskild kontering för statsbidraget.
- vilka verksamheter inom den kommunalt finansierade äldreomsorgen som får del av statsbidraget
- vilka medarbetare som studerar samt antagningsbesked
- vilka utbildningar medarbetarna genomgår eller har genomgått, med tillhörande beskrivning av utbildningens innehåll

¹ Kraven anges i artikel 22.2 e–f och 34.2 (RRF-förordningen).

Vidare behöver kommunerna synliggöra att Äldreomsorgslyftet finansieras med EU-medel i sin kommunikation med verksamheterna som får del av statsbidraget och eventuella andra externa parter.

Detaljerad information om EU-finansieringen och inrapporteringen till Socialstyrelsen finns på en separat webbplats: <https://statsbidrag.socialstyrelsen.se/om-statsbidrag/sveriges-aterhamningsplan-for-aldreomsorgslyftet/>.

Skapa ett separat konto

Vi rekommenderar varje kommun att skapa ett separat konto för medlen för att enkelt kunna spåra alla transaktioner och för att underlätta redovisningen. Det kan komma att bli aktuellt med en redovisning på detaljnivå till EU-kommissionen.

Bidragets storlek

Socialstyrelsen ska fördela totalt 1 698 500 000 kronor under 2023. Varje kommun rekvirerar medel upp till angiven fördelningsram. I bilaga 3 till [regeringsbeslutet \(S2022/03178, S2022/04810\)](#) framgår hur stort belopp som varje kommun kan rekvirera.

Vilka kan rekvirera medlen?

Varje kommun får rekvirera medel i egenskap av huvudman för äldreomsorgen i kommunen. Kommunerna ansvarar för att informera utförarna inom äldreomsorgen om möjligheten att ta del av medlen. Det gäller både de egna utförarna och de privata aktörerna som bedriver äldreomsorg på uppdrag av kommunen.

Vad kan ni rekvirera medel för?

Statsbidraget får användas för att täcka personalkostnader (inklusive löner, lagstadgade arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och avtalspensioner) under år 2023 för ny eller befintlig personal som är frånvarande på arbetstid för studier. Statsbidraget kan inte användas till kostnader för själva utbildningen eller kursavgifter.

Vilka utbildningar ger rätt till stöd?

Villkoren för att använda statsbidraget bygger på regeringens beslut om Äldreomsorgslyftet (S2020/05025, S2021/00338 och S2021/08234).

Utbildningar som ger rätt till stöd är:

- a) [Yrkespaket till undersköterska](#) (1500 p), både enligt utbildningsplanen som gällde till och med 30 juni 2021 och den nya planen som gäller från och med 1 juli 2021. Inklusive eventuell kombination med kurser i svenska språket.
- b) [Yrkespaket till vårdbiträde](#) (800 p), både enligt utbildningsplanen som gällde till och med 30 juni 2021 och den nya planen som gäller från och med 1 juli 2021. Inklusive eventuell kombination med kurser i svenska språket.
- c) Utbildningar på folkhögskolor som motsvarar Skolverkets yrkespaket till undersköterska respektive vårdbiträde.
- d) Annan utbildning inom ramen för den kommunala vuxenutbildningen som har relevans för arbetet med vård och omsorg om äldre, där deltagarna kan
  - utveckla kunskaper och förmågor som anges i [Socialstyrelsens allmänna råd \(SOSFS 2011:12\) om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg hos äldre](#), eller
  - uppnå kompetens som anges i [Socialstyrelsens kompetensmål för undersköterskor](#).

Till den här kategorin hör kurser om exempelvis lyftteknik, demens, välfärdsteknik och nutrition samt utbildning till språkombud och handledarutbildning hos Vård- och omsorgscollege.

Även intern fortbildning med relevans för arbetet inom äldreomsorgen kan godkännas. Det gäller dock inte obligatorisk utbildning för nyanställda.

- e) Utbildning inom ramen för yrkeshögskolan som har relevans för arbetet med vård och omsorg om äldre där den som redan har en undersköterskeutbildning kan få specialistkompetens. Det kan till exempel vara en utbildning med inriktning mot äldres hälsa och sjukdomar, multisjukdom hos äldre, demens eller palliativ vård. Det finns information om aktuella yrkeshögskoleutbildningar på webbplatsen Yrkeshögskolan. Använd sökordet ”undersköterska”.
- f) Ledarskapsutbildningar på högskolenivå för första linjens chefer inom äldreomsorgen, med motsvarande eller liknande kursinnehåll som [Socialstyrelsens nationella ledarskapsutbildning för äldreomsorgens chefer](#) hade.

När kan ni använda medlen?

Socialstyrelsen betalar ut medlen under 2023 och ni kan använda medlen för kostnader från och med den 1 januari 2023 till och med den 31 december 2023.

Hur får ni del av medlen?

Ni kan rekquirera medel via [Socialstyrelsens e-tjänst](#) senast den 30 april 2023. Endast en rekvisition kan göras per kommun.

Vad gäller för återrapportering och återbetalning av statsbidraget?

Varje kommun ska i februari 2024 rapportera hur statsbidraget för 2023 har använts. I början av 2024 skickar Socialstyrelsen ut en länk till ett webbformulär för återrapportering till kommunens registratur eller officiella mejladress.

Webbformuläret kommer att innehålla frågor om hur mycket statsbidrag kommunen har använt, vilka yrkesgrupper som har tagit del av medlen (uppdelat efter kön), hur många av deltagarna som är ny respektive befintlig personal² samt hur många som har påbörjat respektive avslutat kurser med godkänt betyg inom respektive verksamhet³. Frågorna kommer att vara uppdelade på anställda inom egen (kommunal) verksamhet och anställda inom privata utförares verksamhet.

Medel som inte har använts eller som inte har använts i enlighet med angivna villkor i regeringens beslut eller dessa anvisningar ska återbetalas till Socialstyrelsen. Ett villkor för användningen av medlen är att återrapporteringen sker inom den angivna tidsramen. Oförbrukade medel per den 31 december 2023 ska återbetalas. Socialstyrelsen fakturerar berörda bidragsmottagare.

Återrapportering kopplad till Sveriges Återhämtningsplan och EU-medlen kommer att ske separat.

---

² Ny respektive befintlig personal vid tidpunkten då statsbidraget tas i anspråk.

³ Godkänt betyg behöver bara anges då deltagaren gått en kurs där betyg ges.